

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 7-50 Din
za inozemstvo 18—

Ogledi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36

Podružnice:

Maribor, Barvarska ulica
št. 1. Tel. št. 22.

Celje, Aleksandr. cesta.

Račun pri pošt. čerkov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 29. maja.

Pred mesecem dni me je prijatelj minister n. r. dr. Henrik Krizman v Beogradu opozoril na zaupno informacijo, da nasprotniki slovenskih demokratov kujejo intrigo zoper ministra dr. Žerjavo. Zaznal sem i to, kako približno se namerava intriga uprizoriti. Nadaljna poizvedovanja so mi potrdila, da gre za ofenzivo gotovih elementov, ki jih pretresajo človeške slabosti in užaljene strasti bolestone osebnostne čistihlepnosti in vladodržajnosti, pa tudi slepe masčevalnosti. Ta ofenziva se je sedaj pričela s smrdljivim zapornim ognjem.

Pojasniti moram nekoliko njene varoke. Ker je moja dolžnost kot načelnika slovenskega dela demokratične stranke, da vse in tudi svoje osebnost žrtvujem interesom te države ohranjajoče politične organizacije, storil sem v vsej diskretnosti nekatere odločne korake, da se iz javne uprave v Sloveniji odstranijo neke prakse, ki bi mogle oškodovati ugled krone, ko se dviga zoper njo republikanska bida. Naletel sem na odpor, ki sem ga pa z obtežljivim materijalom zlomil. Zelim iskreno, da bi mi tega materijala ne bilo treba porabiti javno, ker mi je za stvar in za narod in ni moja naloga, ubijati osebe, ki so po svojem predživeljenju zapadle v slabosti poslovnih ljudi, ki pa imajo tudi svoje narodne zasluge. Toda te osebe očitno ne občutijo, da je moralo javne uprave pri vsakem zdravem narodu učit od morale poslovnih ljudi. Tako se je moglo zgoditi, da se je pričela politična ofenziva na skupščini bančnih delničarjev in da je bančni ravatelj Kamenarovič preteklo soboto nastopil kot masčevalac in v obliki poročila o poslovanju Jadranske banke oblatil v neberzani strasti vlado naše države, predvsem pa pravga voditelja slovenske demokracije dr. Žerjavo. Nočem reči, da je masčevalac edini cilj te intrige. Vse kaže, da bo že najbližja bodočnost pokazala, kako pravilno so bile moje prognoze, da se sistematično pripravlja ustanovitev nove konservativne, strogo kapitalistične organizacije v Sloveniji. Započetniki te akcije so smatrali, da je čas ugoden. Stojimo pred volitvami v mestni svet, v oblastno skupščino in računati je, da bodo vsi politični nasprotniki JDS z veseljem pozdravili in podprli vsak sonek proti demokratom. Angažman gospoda Kamenaroviča v tej stvari ima gotovo tudi svoje gospodarske ozadje. Toda o tem nečem razpravljati. Podučiti pa smem morda gospoda ravateljja, da se borbe med bankami pri nas ne vrše z apeli na volilce. Bankirjem priporočam, da naj se krogi med seboj in naj si obtožnice izmenjavajo pisмено ali pa pri državnem pravdniku.

Demokratska stranka in njena moč v Sloveniji je bolj nego kdaj potrebna našemu jugoslovanskemu narodu. Samo malo jih je danes, ki so pripravljeno, za njene velike ideje dati vse, tudi svojo osebnost, svoje zdravje in življenje. Med temi je naš prijatelj dr. Žerjav, ki ga kot takega poznamo ne le mi slovenski njegovi somišljeniki, temveč tudi vsi rodoljubni Jugoslavi brez razlike strank. Hljene, ki porablja njegovo obolevost, da zavajajo udarce demokraciji, bodo kmalu postavljene na sramotni oder. Jaz sem tekom 20 let svojega javnega političnega dela zastopal načelo čistosti narodnega in političnega dela in pozivam vsakogar, ki misli, da ni sonek tako postopal, naj me kamenja. Zato si domnevam, da imam moralno pravo, nastopiti ter zaklicati vsom demokratom: Ne dajte se begati. Vztrajajte v svojem neomajnem zaupanju napram moži, katerega delo, poštenost, čistost Vanu je posvečeno govega življenja in ki Vanu še za časa svoje težke boleznij daje dokaze brezprimerne požrtvovalnosti. Ne dopustite, da iz zahrbtnih ubijalskih pamev brizgajo nanj blato ljudje, ki v popolnem smislu besede niso vredni, da bi mu čevlje odvezali. Vztrajajte v zvestobi načelom, ki nas večjejo, in s katerimi stojimo in ne pademo.

Dr. Vekoslav Kukovec.

Minister dr. Žerjav o Kamenarovičevih klevetah

Glej drugo stran!

Rumunska kraljeva dvojica v Beogradu

PRISRČEN POZDRAV S ČLANI NAŠE DINASTIJE.

Beograd, 29. maja. (Izv.) Ob 15. uri je došel danes v Beograd rumunski kraljevi par. Kralj Aleksander v spremstvu kneza Arzena, princeze Jelene in prince Pavla je odpotoval z avtomobilom do Rajje, kjer je pričakoval dvorni vlak iz Aten. Kralj je vstopil v dvorni vlak in po prisrčnem pozdravu krenil proti Beogradu. Na topičerski postaji so pričakovali dvorni vlak avtomobil, s katerimi so se kralj Aleksander s sorodniki in rumunski suvereni napotili v Košutnjak, kjer so se mudili preko pol ure. Nato so se vrnili na topičersko postajo, kjer so se razstali. Rumunski kralj je nadaljeval potovanje

preko Zemuna, dočim se je kralj Aleksander z rodbino in generalom Hadžićem vrnil v Beograd. Rumunski kralj je bil v admiralski uniformi. Spremljali so ga polkovnik Radescu, zdravnik Romanu in generalni ravatelj rumunskih državnih železnic Averescu. Kraljica je imela za spremljevalce samo eno dvorno damo.

Princezinja Elizabeta izven
nevarnosti.

Beograd, 29. maja. (Izv.) Zdravniki so izjavili, da je ponehala vsaka nevarnost za življenje princeze Elizabete. Temperatura 36,7, puls 108, dihanje 26, splošno stanje dobro.

Razprava o volilnem zakonu

POSVETOVANJE VLADNIH STRANK. — RAZDOVOJENOST MED RADIKALNIMI POSLANCI.

Beograd, 29. maja. (Izv.) Danes popoldne se je vršila konferenca vladnih strank glede novega volilnega zakona. Razpravljalo se je o zakonskem predlogu vlade in dopolnilnem predlogu Marinkovića. Radikalci so vodili preko ene ure med seboj zelo ostro diskusijo, a glede podrobnosti o skrajšanem postopanju po ustavnih določbah. Izjavili so se za takojšnjo predložitev tega zakona in so eventualno tudi za to, da se izpremeni v toliko, da pride mesto 25 na 40.000 prebivalcev en poslanec. Poslanec Avdagić je predlagal, da se ustanovi velike volilne jedinice z najmanj 7 mandati, pri katerih se ima vpoštovati le kolonci. Odločno je bil proti temu, da se ustvari volilne jedinice z manj kot 7 mandati.

Zahteval je, da bodi vseh volilnih edinic najmanj v obsegu oblasti, da naj bi imela Slovenija dve in Hrvatska dve volilni okrožji izven Ljubljane odnosno Zagreba. Diskusija je bila zelo živahna in je trajala nepretrgoma od pol desete do pol druge ure popoldne. Udeležili so se je med drugim tudi minister Pribežević, Marković in Marinković. Konstatiralo se je, da se za Marinkovičev predlog ogrova več radikalci, večina demokratov pa da je proti njegovemu predlogu. Tudi pri današnji razpravi se je tekom debate pokazala velika razdvojenost mišljenj, zato ni še prišlo do nobenega sklepa, ampak se konferenca nadaljuje jutri ob 9. uri zjutraj.

Vprašanje amnestije

RAZPRAVA V MINISTRSKEM SVETU.

Beograd, 29. maja. (Izv.) Danes na večer je sklicana na željo ministra pravde seja ministrskega sveta, ki je trajala od 6. do 9. ure. Na njej se je razpravljalo o ukazu glede splošne amnestije, ki jo kralj želi podpisati. Kakor doznava Vaš dopisnik, bo amnestija obsegala okoli 15.000 oseb. Zaradi kazni po § 85 kaz. zakona bodo amnestirane samo osebe iz južne Srbije.

Po sedanjem načrtu se popolnoma odpuste kazni za prestopke, izrečene do

dveh mesecev, kazni pa, ki so bile izrečene po 9. januarju in presegajo dva meseca, se odpuste pogojno, ako dotičnik v roku petih mesecev od pomilostitve ni kaznovan zaradi istega delikta. Pri kaznih dveh let in več se odpusti pogojno ena četrtina kazni, ako dotičnik v roku petih let ne bo kaznovan zaradi istega ali enako težkega delikta. Razprava o amnestiji še ni končana in se bo nadaljevala jutri ob 8. uri popoldne, kjer se bodo ugotovila točna določila.

Angleško posojilo Zagrebu

Zagreb, 29. maja. (Izv.) Na današnji seji mestnega zastopstva se je razpravljalo o ponudbi angleške družbe Fred Denison, ki nudi mestu Zagreb posojilo 500.000 funtov sterlingov po kurzu 300 Din za funt. Na tajni seji se je razpravljalo o poedinstvih posojila ter je bila javna seja mestnega zastopstva samo formalnost. Posojilo je bilo sprejeto z vsemi glasovi razen demokratov, ki so se odtegnili glasovanju. Njihov govornik mestni zastopnik Milan Kresić je pojasnil to držanje demokratov s tem, da se ne strinja s optimizmom mestnega načelnika glede kritja tega posojila.

MODUS PREČANSKE PRORADČUNSKO RAZPRAVE.

Beograd, 29. maja. (Izv.) „Politika“ javlja, da se ima vlada v teku tega tedna sporazumeti s klubi, da kateri način bo prišel proračun do glasovanja v skupščini. Verjetno je, da bo načelna debata trajala cel mesec junij in da pride šele v juliju v razpravo proračun v poedinstvih. Finančni minister Kosta Kumanudi namerava ob enem s proračunom predložiti parlamentu predlog o povečanju davkov na zemljo in alkohol.

JUBILEJNE CIGARETE

Beograd, 29. maja. (Izv.) Monopolna uprava javlja vsem kadilcem, da se izdelala posebne jubilejne cigarete, ki se jih bo dalo v promet o priliki svečano-sti kraljeve poroke.

SPREJEM NA DVORU.

Beograd, 29. maja. (Izv.) Danes sta bila na dvoru sprejeta minister za zgradbe Vukičević in vojni minister general Vasić.

GRŠKO ZASTOPSTVO PRI KRALJEVI POROKI.

Atene, 29. maja. (Izv.) Minister vojne Theotokis in minister vnanih del Balignis bosta zastopala Grško pri kraljevi poroki.

BENEŠ NA POTU V BEOGRAD.

Praga, 29. maja. (Izv.) Jutri zvečer odpotuje ministrski predsednik Beneš v Beograd, kjer bo ostal do svečanostne poroke kralja Aleksandra. Jutri bo imel v zbornici svoj zaključni govor o genovski konferenci.

BOLANA MINISTRA.

Beograd, 29. maja. (Izv.) Kakor doznava Vaš dopisnik, sta lahko obolela zamenik predsednika vlade gosp. Trifković in minister saobračaja Stančić.

PREISKOVALNA KOMISIJA O VOJNI ODŠKODNINI IN VOJNEM PLENU.

Beograd, 29. maja. (Izv.) Odbor za proučevanje vojne odškodnine in vojnega plena je imel danes sejo ter se razdelil v sekcije, ki bodo preiskovale pravilnost poslovanja te ustanove.

TRGOVSKO ŠOLSTVO.

Beograd, 29. maja. (Izv.) Danes je posebna deputacija iz Pančeva zaprosila ministra prosvete Svetozara Pribeževića, da se otvori v Pančevu trgovska šola, ker ni take v celem dolnem Banatu. Trgovska šola je že pred vojno obstojala v Pančevu. Minister prosvete je odgovoril, da bo vlada tej zahtevi po možnosti ustregla, ne more pa on sam ničesar gotovega izjaviti, ker se še ne ve, ali bodo vse trgovske šole ostale pod njegovim ministrstvom ali pa pridejo pod ministrstvo trgovine in industrije.

Nemški kancelar o genovskih rezultatih

ZAHVALA ITALIJI IN ANGLIJI. — NEMČIJA JE BILA PRISILJENA
K POGODBI Z RUSIJO.

Berlin, 29. maja. (Izv.) Na današnji seji zbornice je imel državni kancelar dr. Wirth svoj že težko pričakovan govor o uspehih genovske konference. Med drugim je izjavil: Najprej moram izraziti svojo zahvalo za trud, ki so ga pokazale Italija in druge države, ki so aranžirale konferenco, da se konferenca ne razbije. Hvala mora biti Evropi tudi Angliji, vsled čije truda je končno vendar prišlo do konference. Tisto vprašanje, ki je za Nemčijo najbolj važno, namreč vprašanje reparacij, se v Genovi žal ni oficioelno razpravljalo, pač pa smo govorili o tej zadevi z vsemi državniki, ki pridejo zanj v poštev.

Kar se tiče sklepa rapalske pogodbe z Rusijo, trdijo nekateri državniki, med

njimi celo Lloyd George, da je bila ta pogodba pomotoma sklenjena. Ugotavljam, da smo bili naravnost prisiljeni po zaveznikih, da smo na lastno roko sklenili to pogodbo in je torej pomota, če je tu sploh kaka pomota, na strani zaveznikov, ki so to naravnost hoteli.

Glede evropske Treuga Dei je dejal dr. Wirth, da smo bili naravnost prisiljeni in lepa, da pa je treba delati z vsemi silami na to, da se uresniči na tak način in v taki meri, da bo zagotovila trajen mir Evrope.

Izjavo državnega kancelarja dr. Wirtha o genovski konferenci so odobrili soglasno vsi poslanci razen nekaterih desničarjev.

Parlamentarne volitve na Madžarskem

VELIKA ZMAGA VLADE. — SILEN TEROR.

Budimpešta, 29. maja. (Izv.) Rezultati volitev po vsej državi kažejo na veliko zmago vladnih strank. Več protivnikov vladnih strank je končnovaljavno odstopilo, med njimi tudi Stefan Friedrich. V Szegedinu in Kološvaru se večeraj volitve niso še končale in se nadaljuje še danes. Zagotovljeni so mandati grofa Apponyja. Nagyatada in Gömbösa. V Kaposvaru je ostal bivši minister Erekli v manjšini. Tudi Andrássy dosedaj še ni izvoljen nikjer.

Do večera dospele vesti navajajo kot število mandator, ki so končnovaljavno pridobljeni za vladno stranko in njene

zavezniske frakcije 92, dočim ima opozicija samo 16 mandator zagotovljenih. V Kolosvaru so pa liberalci in socialni demokratje v večini. Socialni demokratje upajo dobiti vsega skupaj po naknadnih volitvah do 20 mandator. Zanimivo je, da Bethlenov mandat še ni odločen v boju z liberalnim protikandidatom. Vlada je storila vse, da prepreči svojim nasprotnikom glasovanje. Ponekod je orožništvo nasilno odgnalo opoziciionalne volilce z volišča, podrugod se je streljalo. Opoziciionalno časopisje navaja vse polno nezakonskih surovosti od strani vlade napram volilcem opozicije.

Anglija in Francija

Zboljšanje medsebojnih odnosov.

London, 29. maja. (Izv.) „Times“ ugotavlja, da so se angleško-francoski odnosi zboljšali, ker je tolaščiti naznanilo, da obišče Poincaré London kot dobro znamenje, da želi Francija obnoviti prejšnje priščne odnose Angliji, ki so se zadnje čase ohladili.

Pomembna politična večerja

London, 29. maja. (Izv.) Člani obeh zbornic so priredili Lloyd Georgeu veliko slavnostno večerjo, na kateri je bilo izrečenih več političnih govorov. Med njimi je najvažnejši govor, v katerem se je Bonar Law zahvaljeval Lloyd Georgeu za delo, opravljeno v Genovi. Tam je utrdil, tako je rekel, temelje evropskega mira. Dodal pa je, in to izjavo prinašajo danes po vsem svetu, da se je francosko-angleški nesporazum sila pretiraval po javnosti, in je protestiral proti brezobzirnemu in za Anglijo škodljivemu načinu borbe, ki so jo uvedli Georgeovi politični nasprotniki proti njemu.

Lloyd George je odgovoril na ta govor ter izjavil, da želi vsa Evropa resničen in trajen mir. Čas nekoliko tednov pa, kar je trajala prva konferenca, je prekratek, da bi se ta cilj dosegel in da bi se spravila s sveta vsa nesporazumjenja, toda delo se bo nadaljevalo, in sicer ne le, ker tako hočejo razumne vlade, ampak tudi vsi oni, ki dajejo vladam smer, namreč vsi narodi. Lloyd George je končno izjavil, da je Anglija med vojno postavila in poslala v vojno devet in pol milijonov mož, in da ima zato sedaj tudi pravico, da izreče besedo za mir, in da bo Anglija razvila v to mirovno serbo vse sile, s katerimi ona sploh razpolaga.

Oba govora sta bila sprejeta z velikim aplavzom, in končno so udeleženci priredili Lloyd Georgeu dolgotrajne burne ovacije.

IZ ČESKE SOCIJALNE DEMOKRACIJE.

Praga, 29. maja. (Izv.) Levo krilo česke socialno-demokratske stranke se je konstituiralo kot neodvisna socialno-demokratska stranka ter proglasila pristop k internacionalni dve in pol.

UREDITEV PRAZNIKOV NA ČESKEM.

Praga, 29. maja. (Izv.) Kakor poročajo listi pripravila vlada zakonski predlog o ureditvi praznikov. Po načrtu naj bi se uknili kot prazniki: velikonočni in binkoštni ponedeljek, vsi Marijini prazniki, Vnebohod, Telovo in dan sv. Nepomuka. Na novo se vplelje praznovanje 1. maja in 28. oktobra.

Odgoditev nemških plačil

Berlin, 29. maja. (Izv.) Danes je bila izročena v Parizu reparacijski komisiji nova nota nemške vlade, v kateri ta zatrjuje, da hoče lojalno poplačati vse svoje dolge, da pa ji to v tem hipu ni drugače mogoče, kakor da se ji zagotovi hitro mednarodno posojilo. Nota stavlja k zahtevam zadnje note reparacijske komisije predloge za znatne prihrčke.

Pariz, 29. maja. (Izv.) Reparacijska komisija je dobila dovoljenje zaveznikih vlad, da nadaljuje pogajanja z Nemčijo, da se odgodi rok plačila reparacij, prvotno določen za dne 31. maja.

Tihon obsojen v ječo

Moskva, 29. maja. (Izv.) Sovjetska vlada je zaplenila celokupno premoženje Mihajlovskega samostana v Kijevu v svrhu, da pomaga z izkupičkom gladujočim Patriarhu Tihonu in pop Inocencu, ki sta protestirala proti temu, sta bila obsojena vsak na 5 let ječe.

Ameriška pomoč Evropi

Curih, 29. maja. (Izv.) Frank Vanderlip, predsednik National City Bank v New Yorku, znani ameriški velefinančnik, ki je obenem zastopnik ameriške vlade za evropske obnovitvene zadeve, je napisal članek „Pomoč Amerike“. V članku razpravlja, da genovska konferenca ni razpravljala o evropskem obnovitvenem problemu in da je treba obnovitev usmeriti tako-le:

- 1.) revidirati se mora nemški reparacijski dolg tako, da bo znosljiv za Nemčijo;
- 2.) omejiti se morajo oboroževanja;
- 3.) točno in definitivno se morajo urediti one meje, ki doslej še niso utrjene;
- 4.) urediti se morajo dolгови, ki jih imajo razne države med seboj in ki presegajo sedaj vsoto 25 milijard dolarjev; Ti dolгови se morajo reducirati na znosljivo in praktično možno višino;
- 5.) dovoliti se morajo novi pogodbem krediti, potrebni zlasti za stabiliziranje slabih valut in obnovitvenih del.

POGOJNO AMERIŠKO SODELOVANJE V RUSKEM VPRAŠANJU

London, 29. maja. (Izv.) „Times“ poročajo iz Washingtona: Državni tajnik Hughes je izjavil francoskemu poslaniku Jusserandu, da bi Zedinjene države imenovale svoje zastopnike za mednarodno komisijo, ki bi potovala v Rusijo proučevati tamošnje gospodarske razmere, toda pod pogojem, da Rusija formalno priklči trditve v spomeniki, katero je ruska delegacija 11. t. m. izročila zavezniškim zastopnikom v Genovi.

POVRATEK MINISTRA DOKTOR KRSTLIJA.

Beograd, 29. maja. (Izv.) Minister znanosti dr. Ninčić je imel odpotovati v Belz, toda je odgodil svoj odhod radi brlojavke, dospele iz Genove od ministra dr. Krstlja, ki javlja svoj prihod za jutri. Minister Ninčić želi slišati poročila dr. Krstlja in potem bo najbrže tudi sam odšel v inozemstvo.

Domače vesti

* Minister dr. Zerjav v Ljubljani. Včeraj popoldne je prišel iz Begunj v Ljubljano g. minister dr. Zerjav, da osebno izroči državnemu pravniku ovadbo zoper ravnatelja Kamenarovića ter liste, ki so prinesli po njegovem govoru klavete zoper njega. Danes se gospod minister zopet vrne v svoje ležišče na Gorenjskem.

* Romunski kralj v Beogradu. Včeraj popoldne je na povratku iz Aten prišel v Beograd romunski kralj Ferdinand in bil tri ure gost našega kralja, nakar je nadaljeval pot v Bukarešto.

* Kraljeva poroka in pariško časopisje. Na lan poroke Njeg. Veličanstva kralja Aleksandra dospe iz Pariza v Beograd predstavnik asociacije celokupnega francoskega tiska g. Barker. Znameniti novinar potuje z rakoplovom. V Beogradu bo dopoldne sprejel vsa poročila o kraljevi poroki, o svečanostih in bo tudi fotografiral ves izpred. Se istega dne se nato g. Barker vrne z aeroplanom v Pariz. Na ta način bodo pariški listi že v večernih izdajah prinesli obširna poročila o svečanosti kraljeve poroke.

* Maribor ob kraljevi poroki. Pod predsedstvom okrajnega glavarja dr. Lanjšiča se je v Mariboru osnoval poseben odbor, kateremu je bila poverjena naloga, da določi spored za slavnost, ki jo priredi Maribor ob priliki kraljeve poroke. Dne 7. junija zvečer bo slavnostna predstava v narodnem gledališču in razsvetljiva mesta; dne 8. junija zjutraj budnica ob streljanju s topovi, ob 10. pontifikalna masa v stolnici, po naši vojaška parada, ob 11. čestitanje in pogoščenje pri okrajnem glavarju, popoldne pa velika ljudska veselica v ljudskem vrtu, na kateri nastopi tudi šolska mladina. Vstop bo prost. Zvečer elitni ples in veselica v Götzovi dvorani.

* Šolske počitnice o priliki svatbe Njeg. Veličanstva kralja. Ministrstvo prosvete je odredilo, da je zaradi svatbe Njeg. Veličanstva kralja na vseh šolah države 7., 8. in 9. dan junija t. l. prost pouka. Ker je 10. dan junija sobota, je pokrajinska uprava za Slovenijo dovolila, da je prost pouka tudi 10. dan junija, tako da trajajo počitnice v zvezi z binkoštnimi prazniki od včerajšega 8. dne do včerajšega 11. dne junija 1922. Ker priležajo učenci te počitnice večinoma doma pri svojih, odpadejo posebne uradno šolske slavnosti o tej priliki.

* Pošta na dan kraljeve poroke. Ministrstvo za pošto in brzojave je odredilo, da bodo na dan kraljeve poroke pošte v celi naši državi za obdobje zavrite. Ta dan izostane tudi dostavljanje pošilk po pismonosih. Brzojavna in telefonska služba pa se vrši tudi ta dan normalno.

* Dalmatinske nacionalistične organizacije pošljejo na svečanosti o priliki kraljeve poroke številne deputacije v Beograd, ki jih bo vodil znani pesnik in književnik dr. Mirko Korolija, ki je, kakor znano, predsednik nacionalistične omladine.

* Spomenik Miloradu Draškoviću. Ministri svet je sklenil, da se pokojnemu ministru notranjih zadev Miloradu Draškoviću na državne stroške postavi spomenik. V to svrhu je odobren kredit 150.000 dinarjev.

* Češkoslovaški konzul v Trstu A. Šeba je bil imenovan za konzula v Hamburgu in je v petek odpotoval iz Trsta. Na postaji so se poslovili od njega vsi zastopniki konzularnega zbora in zastopniki oblasti.

* Za naš Bitolj. Jugoslovanska nacionalistična mladina (Orjuna) je priredila v nedeljo v Ljubljani cvetlični dan v prid našemu Bitolju, ki je postal žrtev velike municijske katastrofe. Hvalevredno akcijo je podprlo napredno občinstvo z živahnim prispevanjem. Klerikaleci so akcijo dosledno bojkotirali. V svojem divjem sovraštvu proti Orjuncem so odklanjali vsako pomoč bratom s skrajne naše južne meje. Pokazali so s tem samo, da so silno malenkostni.

* Lavantinska škofija — samostojna. Vatikan je obvestil našo vlado, da je izločil lavantinsko škofijo iz jurisdikcije solnograške nadškofije in jo podredil direktno Vatikanu. Tako bo sedaj mariborski škof, ki ga je od 12. stoletja dalje imenoval solnograški nadškof, postavljen sedaj direktno iz Rima, in sicer sporazumno z našo vlado.

* Odkritje spomenika neznanemu junaku. V četrtek se bo vršilo — Avli pri Beogradu slavnostno odkritje spomenika neznanemu junaku.

* Mihanovićevo brodovje. Naš ugledni rojak Nikola Mihanović, ki je s svojim vztrajnim delom dvignil argentinsko trgovsko mornarico do današnjega ugleda, bo v kratkem prišel v Dubrovnik. Še danes vodi Mihanović s svojimi sinovi ogromno brodersko podjetje, ki dominira v južnoameriških vodah. Četudi živi Mihanović že dolgo vrsto let v Argentini, se vendar ni tamkaj nacionaliziral, marveč je lani zaprosil za naše državljanstvo, ki se mu je tudi podelilo. Kakor se poroča, se vrše pogajanja v svrhu, da prenese Mihanović sedež svojega ogromnega broderskega podjetja iz Argentine v našo državo, s čimur bi stopili mi v vrsto držav s svetovno trgovsko mornarico.

* Westfalski Slovenci v Ljubljani. V nedeljo popoldne je prišel pod vodstvom nemških duhovnikov v Ljubljano okoli 450 slovenskih rudarjev iz Westfalske. Občinstvo je rojake pri sprejemu skozni mesto živahno pozdravljalo. Včeraj zjutraj so odpotovali v Rajhenburg, odkoder se potem zopet vrnejo v Nemčijo.

* Izpremembe v državni službi. Ministrski svet je imenoval za višjega godarskega oskrbnika v 8. činovnem razredu inž. Cvetko Božić pri šumski upravi na Bohinjski Bistrici, dosedanji godarski oskrbnik na istem mestu; za godarske oskrbnike v 9. činovnem razredu dosedanji godarski asistenti: inž. Alojzij Rus pri direkciji šum v Ljubljani; inž. Franjo Miklavčič pri direkciji šum v Ljubljani; inž. Henrik Rejic pri šumski upravi na Bohinjski Bistrici; inž. Franc Sevnik pri šumski upravi na Bohinjski Bistrici — vsi na istih mestih. — Minister pravde je imenoval avskultante dr. Josipa Šmida, Janka Čerčeka, dr. Bogdana Petelina, dr. Viktorja Vovka, Borisa Kenka, dr. Frana Muhiča, dr. Ivana Maki in Frana Česarka za sodnike za okrožje višjega čednega sodišča v Ljubljani. — Dr. Alojzij Merhar je imenovan za profesorja veronauka na ženskem učiteljsku v Ljubljani. — Premišleni so: okrajni glavar dr. Alojzij Gregorin iz Ormoja kot predstojnik okrajnega glavarstva v Brezicah; okrajni glavar Matej Kaki s Prevalj kot predstojnik okrajnega glavarstva v Ormoju; vladni tajnik Rihard Koropeč iz Brezice kot vodja okrajnega glavarstva na Prevaljah; vladni tajnik dr. Josip Hubad od predsedstva pokrajinske uprave v Ljubljani kot vodja okrajnega glavarstva v Konjicah; vladni tajnik Karel Trstenjak od okrajnega glavarstva v Konjicah k pokrajinski upravi, oddelku za notranje zadeve v Ljubljani. — Pisar prvega razreda v ministrstvu prosvete dr. Janje Novak je podal ostavko na državno službo.

* Z ljubljanskega magistrata. Začasno oskrbovanje občinskih opravil postavljeni vladni komisar direktor dr. Bogumil Seneković sprejema stranke vsak torek in petek od 11. do pol 1. ure.

* Volitve v pridobinsko komisijo. V nedeljo so se vršile v Ljubljani volitve v pridobinsko komisijo. Zmagali so v vseh štirih razredih demokratiški kandidati in so klerikaleci doživeli s svojimi listami popoln poraz. Demokrati so dobili: v I. razredu 27 glasov, klerikaleci nobenega, v II. razredu 89, klerikaleci 4, v III. razredu 131, klerikaleci 7, v IV. razredu 218, klerikaleci 21. Udeležba je bila v splošnem piča.

* Smrtna kosa. V Planini pri Raketu je dne 24. maja nenadoma umrla gospodična Iva Kračičeva. Blag ji spomin!

* Občni zbor Osrednje zveze javnih namestnikov. Na občnem zboru OZJN, ki se je vršil v nedeljo v ljubljanskem Meštem domu, je bil izvoljen za predsednika davčni nadzornik Maks Lilleg, za I. podpredsednika rač. rev. Dolžan, za II. podpredsednika nadzornik Tumpelj. Na predlog novega predsednika je bila bivšemu predsedniku, narodnemu poslancu Josipu Reiserju izrečena soglasno zahvala za njegovo požrtvovalno delovanje v korist organizacije.

* Mili darovi za škofovski ornat. Klerikaleci so sestavili poseben odbor, ki je začel pobirati "mle darove" za nov škofovski plašč, ki bo stal pol milijona. Odbor pošilja svoje emisarje in prošnje tudi do naprednih ljudi. Istodčasno klerikaleci pozivajo, da naj nihče ne da niti groša za "Dečji dom", "Novi čas" in drugi časopisi pa lamentirajo, da smo Slovenci do kosti izmozgani in da smo na tem, da bomo čisto obubožali. Kakor vedno. Zadnje solde naj berač da za cerkveno bisago.

* Klerikalni gerent pred porotniki. Pretekli teden je bil pred mariborskim okrožnim sodiščem, kakor smo že poročali, obsojen bivši klerikalni gerent v Zrkovcih, Rebernik, zaradi prestopa po § 104 srb. zak., ker je ponovno žali svojega naslednika, demokratskega župana Zela. Včeraj pa je stal pred senatom bivši klerikalni gerent v Krčevini Anton Inkret, zaradi poverbe. Prodajal je namreč erarične barake sebi v prid. Senat se je izrekel nepristojnim in odstopil zadevo porotnemu sodišču, ker gre za zlorabo uradne oblasti. Tako ljudi je torej bivša klerikalna deželna vlada postavljala za gerente v najbolj eksponiranih občinah ob naši severni meji.

* Hugon Windischgrätz kot tihotapec. Tekom zadnjega meseca je bil planinski knez Windischgrätz dvakrat obsojen zaradi tihotapstva. Koncem aprila je zasledila pogranična straža blazepa Antona Mariuška, ki je vozil po stranskih potih in po nalogu dr. Hugona Windischgrätz v Italijo neocarinjeno smrekovino. 18. maja pa ga je pogranična straža zalotila, da je preko meje tihotapil konja. Prvič je dobil denarne kazni čez 4000 Din, razen tega se je izrekla pri tihotapstvu zasledena roba za zapadlo. Drugič sta bila za kaznen konfiscirana konj in voz, ki ga je hotel tihotapiti preko meje. Denarne kazni je dobil razen tega okoli 8000 Din. Ker je bil Oton Windischgrätz za ponovno obsojen zaradi tihotapstva, je postavljen sedaj pod policijsko nadzorstvo.

* Potepa se pod tujim imenom. Orožniki na Bledu so aretirali te dni sodiščem že dobro znanega Ivana Znidarjica iz Ljubljane, ki je prešel zaradi

raznih tatvin že lepo vrsto mesecev v zaporih. Nedavno je zopet izvršil večjo tatvino v hotelu "Nova post" v Kranju. Na Bledu je stanoval v Malnerjevem hotelu, kjer se je v tujsko knjigo vpisal kot Giuseppe Venturini. Orožnikom pa je priznal svoje pravo ime.

* Smrten padec iz četrtega nadstropja. V Zagrebu je padel v soboto popoldne klerikalec pomočnik Nikola Basariš s strehe štirinadstropne Rudovičeve hiše na voglu Moravske ulice in Wilsonovega trga. Padel je na dvorišče sosednje hiše, kjer je obležal nezavestno s polomljenimi rokami in nogami. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je kmalu nato umrl.

* Smrtna nesreča. Petletni sinček kijaža Weingorla v Rušah ob Dravi, se je v četrtek popoldne igral s drugimi otroci na drži za spravljaj lesa. Vseled neprevidnosti je deček izgubil ravnotežje ter padel na tla, pri čemer je zadrl ob kamen ter si razbil glavo. Otroka so prepeljali v mariborsko bolnico, kjer je že naslednji dan umrl.

* Nesreča pri premikanju voz. Družina ključavničarja ženske železnice Novaka ima zasilno stanovanje v železniških vozovih v Zalogu pri Ljubljani. Ko so včeraj hoteli prepeljati nekaj stanovanjskih voz na drugi tir, se je neki voz na križišču prevrnil. V vozu se je nabajala Novakova žena, ki se je pri padcu precej resno poškodovala po hrbtu. Novak ima vrhunsko precejšnjo škodo, ker se mu je pokvarilo pohištvo.

* Požar v Tetovem. Dne 24. maja ob treh zjutraj je na trgu v Tetovu postal požar, ki je uničil nad 50 tržnih prodajalnic. Bila je velika nevarnost tudi za mesto, vendar se je posrežilo omejiti ogenj na tržne lope. Škoda znaša nad 4 milijone kron.

* Pri kosilu umoril pet oseb. V orno-gorskem selu Slatina se je dne 24. maja prigodil grozen zločin. Vladimir Račič iz Slatine je zaprosil opetovano za roko Stane Jelčičeve. Njeni starši pa niso bili zadovoljni s tem, da bi se najprej omožila najmlajša hčerka. Najprej starejša — odgovorila Jelčič. Vladimir pa ni bil voljan, zbirati po vrsti. Ko je dne 25. maja vsa rodbina sedela pri kosilu, prišel je zopet Vladimir v hišo in prošil za kononovljavni odgovor očeta Jelčiča. Kakor že prej, Jelčič tudi sedaj ni hotel nič slišati o tem, da se najprej omoži Stana. To je spravilo srušča v strašno besnilo. Potegnili je iz tepe revolver ter ustrelil, najprej očeta Jelčiča, potem po vrsti neusojeno mu Stano, njeno mater in ostali dve sestri. Vladimir je potem pobegnil v planine med hajduke.

Objave

* Zahvala. V nedeljo je rodoljubna ljubljanska javnost z prispevki dokazala svojo bratsko ljubezen napram srečnim bratom v Bitolju. Zbiranje prostovoljnih prispevkov je doseglo vsoto 20.000 K. Orjuna se s tem javno zahvaljuje vsem cenjenim darovalcem, ki so se našemu klicu odzvali in podpirali človekoljubno in rodoljubno akcijo. Odbor bode skrbel, da pride nabrani denar potom ljubljanske občine čimprej na odrejeno mesto. Veseli nas, da smo naleteli na tako visoko razumevanje in podporiranje naše javnosti kljub podli in nesramni agitaciji klerikalnega časopisa, preko katere smo in bomo stopali vedno s priziranjem. Končno se zahvaljujemo vsem cenjenim gospodičam, ki so pripomogle do tako sijajnega rezultata naše akcije. Nadaljni darovi se bodo javno prijavili v časopisu. Upamo, da se bodo vsi rodoljubi in trgovske ustanove častno odzvali našemu klicu (naslov: Organizacija jugoslovenskih nacionalistov, hotel "Soča" Ljubljana). Nadejamo se, da se bo sliha človekoljubna akcija priredila tudi od onih, ki so na dan nabiranja javno bojkotirali akcijo "Orjuna" in katerih časopise je izjavilo, da bodo žrvovali "za Bitolj vse" — bomo videli — Orjuna.

* Klub Orjuna v Ljubljani. Priredi na dan Rečnega telesa 15. junija t. l. ob 3. uri popoldne javno tombolo s šestimi glavnimi, šaljivo-efektnimi, ob enem jako dragocennimi dobliki. Poleg domačega starejšega "Vrhniškega škra" stoji samozavesten "Kontrobandar" obložen z svojo robo. Urška na fedrih ne ve kateremu od teh bi se približala, ker "Sladka devica", ki jo s svojimi sladkostmi nadkriljuje — li je vedno za petami. Porogljivo se smehlja debelbar gospod "Močnik" v družbi "Baterije ljubljani, dobrovoljci" tej veseli družbi. Poleg teh glavnih dobikov je še večje število denarnih. Ker je čisti dobček namenjen v dobrodelne namene in ker obeta biti tombola res nekaj izvanrednega naj nikdo ne zamudi prilike in naj poskusi svojo srečo!

* Akademski dan PDJA. Podporno društvo jugoslovenskih akademikov v Ljubljani, ki nudi brezplačno ali pa za znižano ceno okrog 450 revnim akademikom ljubljanske univerze hrano v akademski menzi, se bori s težko finančno krizo, ki ima lahko za posledico, da se menza tik pred koncem semestra ukine. Nedogledna izguba bi zadela s tem podpirance, ki stoje po večini pred izpitni in od katerih jih preko 200 ne dobiva od nikoder nikake podpore. Zato se obrača podpisani odbor na vso našo javnost s prošnjo, da njegovo nabiralno akcijo, ki se bo vršila v dneh 10. in 11. junija po celi Sloveniji, z vsemi svojimi možni podpre in ji priporočite do čim večjega gnetnega uspeha. Odbor za akademski dan PDJA.

Gospodarsivo

ZITO IN ŽIVINA.

Zagreb, 28. maja.

Na žitnem tržišču pretečeni teden ni bilo znatne spremembe. Iz nekaterih krajev poročajo, da so se cene vsled živahnega povpraševanja po blagu, zlasti po koruzi, nekoliko povzpele, dočim poročajo iz drugih krajev celo o lahnam nadržavanju cen. Vobče pa so se cene precej stabilizirale in dokler se bo vzdržala naša valuta na tej višini, ni misliti na resno naraščanje cen. Istotako ovirajo podražanje blaga povoljni izgledi na žetve. Zadnje dni je bilo vreme pri nas povsod zelo ugodno, le iz Vojvodine poročajo, da se še čuti pomanjkanje dežja.

Povpraševanje po pšenici vobče ni bilo posebno živahno. Plaćevala se je pšenica postavno vtovorna postaja po okoli 1450 K. Baška pšenica je imela ceno okoli 1535 K. Kupčija v pšenici ne obeta velikega prometa, ker stojijo mlinci pred rednim poletnim uklenjenjem obrata.

Iz inozemstva se je mnogo povpraševalo po naši rži. Vseled neznatnih zalog pa je prišlo redko do zaključka. Rž srbijskega izvora notira okoli 1250 K, baška pa okoli 1350 K.

Koruzi se je pretečeni teden živahno ponujala. Plaćevala se je po okoli 1150 — 1200 K iz Slepca Sisak.

Ječmen brez prometa: notira nominalno okoli 1300 K, pariteta Zagreb.

Po ovsa se prav malo povprašuje. Ponuja se po 1250 K, postavno Zagreb.

Izvozilo se je nekaj malega moke. Moka od velikih mlinov se ni mogla dobiti izpod 24 K, dočim so manjši mlinci znižali cene do 21 K.

Izvoz se ne more razviti in le nadaljni padec cen bi odprl izvoz. Zdi se, da imamo še dovolj zalog za izvoz.

Ravnatoko se pretečeni teden ni mogel razviti izvoz živine, ker so cene živini vsled forsiranega izvoza narastle takorekoč katastrofalno in prekorčile svetovno pariteto. Italiji in Nemčiji naše cene ne konvenirajo več, le v Avstrijo in Češkoslovaško je šlo še nekaj živine. Italija uvaža sedaj največ iz Danske, kjer dobiva prvovrstne svinje po 3.5 do 4 lire, dočim pride naše blago iste kakovosti postavno italijanska meja na 3 lire, torej za eno liro dražje.

Navzlic padanju cen rogati živini na svetovnem trgu se pri nas obeta še nadaljnje naraščanje cen, kakor da se dosedanje naraščanje ne more ustaviti. Le iz Maribora poročajo, da je na zadnjem sejmu zabeležiti padec cen. Pri razmerah, ki so sedaj, pa ni misliti, da bodo cene živini še dolgo naraščale, zlasti, ker se bo domači konzum sedaj spomladi vsled nepremagljivih cen začel vzdrževati mesa, ki ga sedaj itak ni več prida, ko smo preko zime izvozili našo najboljšo živino — kar je usodepolno — napol zasloni.

— Sporazum o pomorskem prometu med Jugoslavijo in Italijo. Italijanski listi poročajo, da se je na pogajanjih med našimi in italijanskimi zastopniki razpravljalo tudi o vprašanju pomorskega prometa med obema državama in obstoja nade, da bo prišlo kmalu do pabrobrne zveze med obema obalama.

— Hmeljarsko društvo v Zalcu svojim poverjenikom: Ker je nujno potrebno, da se podajo vsaj vsakih 14 dni v mesecih junij, julij, avgust in september javnosti, posebno pa hmeljskim prekupcem potom strokovnih časopisov inozemstva točna in zanesljiva poročila o vsakokratnem stanju hmeljskih nasadov vsega okoliša, potem o tržnem razpoloženju, o cenah itd., Vas društveno vodstvo uljudno prosi, da mu na dani poziv na priloženi dopisnici vsaj po preteku treh dni poročate iz Vaše okoliše o sledečem: 1.) Kakšno je stanje hmeljskih nasadov vobče? (visokost poganjkor, številnost panog, cvetni popki, cvetje, prehod cvetja v kobile, kakovost kobil, zorenje in obiranje). 2.) Katero delo v hmeljskih nasadih se izvršuje ali se je pred kratkim izvrševalo? 3.) Kakšno je vreme? (temperatura noči, padavine, suša). 4.) Ali je rastlina zdrava? (boleznj, živalski in rastlinski škodljivci). 5.) Kaj veste o hmeljski kupčiji? (predprodaja, cene — najvišje in najnižje). — Prosimo da si ta listek shranite in na vprašanja odgovarjate kratko in točno ter se sklicujete le na št. 1 — 5. — Društveno vodstvo.

— Kramarski in živinski sejem v Slovenski Bistrici se vrši namesto 4. junija (binkoštna nedelja) v torek dne 6. junija.

— Občni zbor trgovskega gremija v Mariboru je postavil ta-le odbor: Predsednik Vilko Welk (Slovenec), podpredsednik Worsche Karl (Slovenecem prijazen), odborniki: Križnič, Šostarič, Pintar, Brezina, Tonejc (Slovenec) Gulda, Šterkel (Nemec), Namestnika: Oset, Lotz. Za zborovanje pomočnikov: Pintar, Šostarič, Vukašinović, Novak. Razsodišče: Brdajs, Majer, Pintar, Šolski odsek: Šest in Oset. Računska preglednika Kaufmann (Nemec), Rozman (Slovenec). Za zborovanje trg. gremijev: Šostarič, Držamonja, Vahtar, Oset, Petermel, Rožman ter Nemec Starkel in Gulda. Edini incident na zborovanju je povzročil Nemec Haber, ki je povzročil, da se je prvotna volilna lista izpremenila. S svojim nastopom proti nam je povzročil, da sta bila on in Zaidarič črtana na listi, proti čemur niti Nemci niso oponirali. Sicer je občni zbor mirno potekel.

— Nova električna centrala v Trsteniku se je otvorila te dni.

— Poljedelska razstava v Bitolju. Srpsko poljoprivredno društvo vrši velike priprave za prireditve splošne poljedelske razstave.

— Občni zbori. Občni zbor d. d. "Triglav" v Smarci pri Kamniku se vrši dne 11. junija ob pol 10. uri istotam. Občni zbor delničarjev družbe "Split", d. d. za cement-Portland, se vrši dne 11. junija ob 11. uri v prostorih Raljske fabrike cementa, d. d. Beograd.

— Pregled dohodkov pri glavnih carinarnicah v prvi dekadi maja (v arebr. din.): Zagreb 5.411.665, Beograd 4.771.240, Skopje 2.596.836, Ljubljana 2.208.541, Maribor 2.110.420, Split 937.927, Prahovo 765.448, Slavoniski Brod 748.615, Subotica 636.177, Jesenice 622.419, Dubrovnik 601.294, Novi Sad 589.294, Bitolj 412.313, Čakovce 405.638, Rakek 401.940, Metković 387.498, Sisak 364.201, Karlovac 362.863, Bakar 336.727, Vinkovci 320.882, Sarajevo 300.000, Celje 292.938, Osijek 209.753, Šibenik 188.322, Koprivnica 158.330, Gjevgjelija 139.479, Velika Kikinda 135.666, ostale glavne carinarnice 495.269. Skupaj za 1. dekado maja 26.894.732 dinarjev. Od dne 1. januarja do 10. maja 1922 skupaj 354.048.000 dinarjev.

— Naša trgovina s Švico. Naš izvoz v Švico je narastel od 25 milijonov leta 1920 na 47 milijonov švicarskih frankov leta 1921. Dočim je uvoz Švice v našo državo padel od 8 na 5.5 milijona šv. frankov. Vzrok porastu našega izvoza v Švico in padcu švicarskega izvoza v našo državo je v visoki švicarski valuti. Izvažali smo v Švico največ jajca, meso in češnje.

— Dobava amonijevnega solitra in trinitronaftina. Smodnišnica v Kamniku razpisuje na dan 14. junija ob 11. uri dopolne drugo ofertalno licitacijo glede dobave 290.000 kg amonijevnega solitra in 50.000 kg trinitronaftalina. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

— Dobava drv. Komanda Potiske divizijske oblasti v Subotici želi nabaviti 81.200 kub. metrov drv za razne svoje garnizije. Interesente se pozivajo, da stavijo svoje ponudbe intendaturi Potiske divizijske oblasti v Subotici. Najboljše podatki se dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

— Carinski nadavek v Italiji znaša v drugi polovici maja 264, to je za 100 zlatih lir carine je plačati 364 papirnatih lir proti 356 v predhodnih 14 dneh.

— Naraščanje mesnih cen v Avstriji zavzema vsled padanja avstrijske krone vedno večji obseg. Uvaža se mnogo živine iz Madžarske, Rumunije in Jugoslavije.

— Ukinjena carina na cement v Bolgarski. V svrhu oživiljenja gradbene delavnosti je sklenilo bolgarsko finančno ministrstvo ukiniti uvozno carino na cement.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 24.75 — 26.50, Milan 377 — 380, London 320 — 324, Bukarešt 51, Newyork 70.50 — 71.50, Pariz 650 — 660, Praga 138.50 — 140, Curih 1350 — 1375, Dunaj 0.66 — 0.68, Budimpešta 8.70 — 9, valute: dolar 70.25 — 71, avstrij. krone 0.705, češke krone 136 — 139, napoleoni 225, marke 25 — 27, lire 377. Banka za Primorje 165 — 168. Trg. obrtna banka 62.50 — 63. Brodska banka 87 — 90. Hrvat. eskomptna banka 176 — 180. Jadranska banka 425 — 450. Jugoslovenska banka 109 — 109.50. Ljub. kreditna banka 238 — 242. Slavenska banka 115 — 117. Praštedionz 1200 — 1230. Rečka pučka banka 105 — 108. Srpska banka 175 — 177.50. Eksploatacija drva 122 — 125. Dobrov. parob. družba 1350. Goranin 147. Našička industrija drva 117 — 119. Gutman 320 — 325.50. Slavonija 126 — 128. Ljub. strojne tovarne 216.25. Trbov. premog. družba 250 — 260.

Beograd, devize: Berlin 24.70, Budimpešta 8.90, Rim 374, London 320, Pariz 650, Praga 139 — 140, Curih 1370, Dunaj 0.70.

Curih: Berlin 1.87, Newyork 522.75, London 23.28, Pariz 47.72, Milan 27.50, Praga 10.05, Budimpešta 0.64, Zagreb 1.87, Sofija 3.92, Varšava 0.13, Dunaj 0.051/2, avstrij. krone 0.051/2. Berlin: Italija 1478.15 — 1481.85, London 1248.40 — 1251.60, Newyork 280.14 — 280.86, Pariz 2561.75 — 2568.25, Svica 5563.25 — 5576.75, Dunaj 2.58 — 2.62, Praga 538.80 — 540.20, Bukarešt 185, Zagreb 397, Sofija 211.20 — 211.80.

Dunaj, devize: Zagreb 40.22 — 40.28, Beograd 160.88 — 161.12, Berlin 39.70 — 39.80, Budimpešta 13.42 — 13.48, London 486.75 — 487.25, Milan 576.70 — 577.30, Newyork 109.44 — 109.56, Pariz 1009.50 — 1010.50, Praga 212.90 — 213.10, Sofija 81.95 — 82.05, Varšava 2.80 — 2.84, Curih 2091.25 — 2093.75, valute: dolarji 108.97 — 109.06, n. marke 39.95 — 40.05, funti 483.74 — 484.25, fr. franki 1004.50 — 1005.50, lire 571.70 — 572.30, dinari 160.28 — 160.52, poljske marke 2.80 — 2.84, leji 74.44 — 74.50, švic. franki 2083.75 — 2086.25, češke krone 212.65 — 212.85, madž. krona 14.42 — 14.48.

Izjava.

Na običnem zboru Jadranske banke je sedanjí ravnatelj, g. Kamenarovič, imel drzno čelo mi očitati celo vrsto nekorrektnosti in mojem poslovanju za časa, ko sem bil ravnatelj tega zavoda. Mnogo teh očitkov spada med interno kritiko gospodarskega vodstva Jadranske banke in le mož, kakor je g. Kamenarovič, je mogel imeti to neokusnost, da teh očitkov ni iznesel pred upravo, marveč jih je v več ležikih razširil po svetu v posebnih brošurah, ter jih razglasil tudi po časopisu. G. Kamenarovič metoda je značilna sama na sebi; očitki in obtožbe so izrečene, ne da bi meni prej kadaikoli bila dana prilika zavzeti svoje stališče in pojasniti svoje delovanje v zavodu.

Nisem političen nego poslovni človek. Nikdar se do sedaj nisem proti kritikam in govoricam, kojih predmet sem bil, kakor vsak gospodarski strokovnjak, mnogokrat tudi jaz, branil in izjavil in polemikam po časopisu. Opuštil sem to, ker smatram, da je mesto gospodarskih delavcev v poslovnem biroju, ne pa na javnem trgu in da voditelji naših gospodarskih podjetij, ki se spuščajo v politično arno, vodijo na to polje brez potrebe tudi svoje zavode.

Tudi tokrat bi prepuštil le sodišču, da razsodi o očitkih, ki jih je dvignil g. Kamenarovič zoper mene. Ker pa me g. Kamenarovič javno obtožuje, da sem zlorabil svoj položaj in pri prodaji svinca, selvestiranega od države, oškodoval v težkih časih pred plebiscitom koroški fond in da sem prevrtil tudi upravnico komisijo teh. visokošolskega fonda za milijonske iznose in to v svojo korist in me torej dolži težkega nacionalnega zločina, mi nalaga čut odgovornosti, da se topot takoj zatečem k javnosti. Nihče mi ne sme zamisliti, če pri tej priliki poudarim, da sem od nekdaj čutil dolžnost, da poleg poslov, ki mi jih je nalagalo vodstvo velikega denarnega zavoda obračam svojo pozornost raznim nacionalnim, predvsem kulturnim težnjam naše ožje domovine. Lahko bi apeliral na voditelje mnogih naših takšnih institucij, pri katerih osnovi ali povzročil sem imel priliko sodelovati! Do danes sem bil pa najboljši ponosen na to, da sem s svojo inicijativo in v nemno pomagal ustanoviti fonde, iz katerih je narod črpal sredstva pri reševanju dveh svojih največjih vprašanj — koroškega plebiscita in ljubljanske visoke šole. — Ustanovitve fondov za ta dva namena, njih organizacijo in udeležbo na dobičku iz prodaje svinca, način kupovanja in prodajanja, se je določila pri medstrankarskem dogovoru od odobritvi delne vlade, čene, za katere se je svinec prodal, so bile vedno odobrene ne samo od drž. uradov, temveč tudi od pri organizaciji cele transakcije udeleženi faktorjev, od katerih je bila Jadranska banka le eden izmed večjih. — Koroški fond je tako dobil, glavno po moji zaslugi, tako ogromne zneske na razpolago, da mu ni bilo nikdar treba apelirati na najsiromahnejše in da je pri likvidaciji koroške akcije ostalo državi na razpolago še mnogo milijonov. — Obračun o nakupu in prodaji svinca za koroški fond se je nedavno izvršil pri pokrajinski upravi brez mojega sodelovanja, ne da bi se bil s strani, ki je bil poklicana varovati nacionalne in državne interese, nego g. Kamenarovič, napram mojemu poslovanju izrekel najmanjši očitek.

Pribijam, da se nisem ne pri koroškem ne pri teh. visok. fondu okoristil niti z vinarjem, kakor mi to očita g. Kamenarovič; ugotavljam, da sem na zadnja namigavanja ali trditve opetovano izjavil sam in po svojem pravnem zastopniku, da sem vsak trenutek pripravljen dati vsa potrebna pojasnila Jadranski banki ali Jadranski montanski

družbi, da pa je Jadranska banka, oz. g. Kamenarovič, celo navzlic zatrdili funkci. zavoda, da se bo to zgodilo, odklonila vsako priliko, vsak poziv, da jim dami podrobna pojasnila. Ne da bi me pozval g. Kamenarovič ali Jadranska banka, da ob roki materiala in spisov pojasnim vse podrobnosti, potrebne za presojo mojih nkrepev — je g. Kamenarovič enostavno postavil v svet očitke in jih proglasil obenem kot svojo razsodbo! To je tista metoda g. Kamenaroviča, katero so občutili že mnogi drugi na svoji koži in utis imam, da se v tem oziru nahajam v zelo dobri družbi.

Omejil sem se na splošne konstatacije, o podrobnostih bi lahko govoril, pa se vedno bom konsekvenc, ki bi mogle iz tega nastati, ne v mojo škodo temveč predvsem na škodo fondov samih. — Pred sodiščem pa se mi sedaj, vsled izpado v g. Kamenaroviča, nudi prilika to zadevo v vseh podrobnostih razčistiti. Tja spada tudi očitek fingiranih kupčij z imaginarnimi tvrdkami, ki vsebujejo po bujni fantaziji g. Kamenaroviča kaznjiva dejanja.

Ko sem čital obtožbo g. Kamenaroviča, da sem zlorabljal banko, sem smehljaje pogledal na obširni seznam industrijskih, trgovskih in drugih gospodarskih podjetij, ki ga ponosno predočuje g. Kamenarovič svojim delničarjem, da jim pokaže vso ekonomsko moč, s katero razpolaga danes Jadranska banka. Veliko večino teh industrij in podjetij sem osnoval, oziroma pritegnil jaz v delokrog Jadranske banke, ostale moj prednik, g. Hercog. G. Kamenarovič pa niti jednega.

G. Kamenarovič je v svoji sveti strasti, da me prikaže delničarjem svoje banke v najslabši luči, očito pozabil omejit ta dejstva. Jaz jih iznašam ne v svojo hvalo, ker smatram, da se storjena dolžnost sama hvali, temveč v karakterizacijo bojnih sredstev g. Kamenaroviča.

Končno naj zavrnem še trditve, da sem dal komurkoli obvezno izjavo, da se ne bom brez dovoljenja Jadranske banke bavil z bančnimi posli. G. Kamenarovič je predrzen dovolj, da se postavlja za sodnika, kdo naj bo poklican baviti se s prihranki ljudstva. Njegova trditve o moji pismeni obvezi je ovržena že s faktom, da sem sam izstopil iz vodstva banke, ker je od trenutka, ko se je on polastil zavoda, bilo jasno, da složno sodelovanje naju dveh ni mogoče. Priznati moram, da me v tem oziru zadene mnogo krivde, ker sem navzlic resnim svarilom, si baš jaz prizadeval, da zopet pridobim g. Kamenaroviča za Jadransko banko. Legenda o moji obvezi sicer ni nova, čul sem jo že prej in sem zato od Jadranske banke pismeno zahteval, da se mi jo pošlje v prepisu. Odgovora nisem dobil. Jadranska banka ima le eno izjavo od mene, ki sem jo dal pri svojem odhodu, v svesti si svojega za zavod plodonosnega delovanja, brez vsakega pritiska in prostovoljno, i. s. izjavo, da prevzamem za svoje poslovanje vso odgovornost.

Ako ravno že leto dni ne vodim Jadranske banke in ako ravno so upravniki svet in delničarji dovolili, da se je izvršil pred njimi nečuvni napad na mene, imam pa vendar toliko obzira do Jadranske banke, koje uradnik sem bil 13 let, da se ne dam izvati po konkurenčnih provokacijah g. Kamenaroviča in da mu nočem slediti po tej poti. Menim, da s tem mnogo bolj varujem interese Jadranske banke, nego njen sedanji ravnatelj.

Zagreb, 28. maja 1922.
Avgust Praprotnik m. p.
gen. ravni. Slavonske banke.

Odgovorni urednik Fr. Brozovič.
Lastnik in izdajatelj Konzorcij „Jutra“.

Išče se več izvežbanih žagarjev (gateristov)

Ponudbe pod „Žaga“ na upravo „Jutra“ z navedbo pogojev. 1627

Samostojen elektrotehnik

izučen ključavničar dobi stalno službo
v predilnici Šinkovec, Grosuplje.

Sprejme se

trezen in komercijelno izvežban skladiščnik

(samec) v trajno službo. Ponudbe z referencami pod „takojsnji nastop“ na tovarno usnja v Radečah.

Pozor kapitalisti!

Po niski ceni se prodajo dve vogelni

najlepši hiši

monumentalne stavbe v Mariboru.

Ob glavni cesti, na prometnem kraju, 3 nadstropne in v prav dobrem stanju, 700 m² zazidane ploskve, v pritličju sposobne za lokale — 17 stanovanj s 4—5 sobami, parketna tla — električna razsvetljava, plin, vodovod itd. Najboljši objekt za špekulacijo! Resni reflektanti naj blagovolijo vprašati pod „6 milijonov“ pri upravnistvu „Jutra“.

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastvene poverjeni stavlbi inženier in mestni stavbenik
Ljubljana, Gradišče 13.

Stavbno področje in tehniška pisarna za betonske, železobetonke in vodne zgradbe, arhitekturo ter vsakovrstne visoke zgradbe.

Blago za prevleko divranov in drugega pohištva v veliki izbiri, dalje različno platno in jute za tapatnike, sedlarje i. t. d. priporoča trdka

A. & E. Skaberné,
Ljubljana, Mestni trg 18.

Mali oglasi

stanajo do 20 besedi Din. 5.—, vsakihi nadaljnjih 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglasi, dopisovanje, napredništvo do 20 besedi 5 Din., vsakihi nadaljnjih 5 besedi 2 Din. — Plače se naprej. (Lahko tudi v znakah.) Na vprašanje se odgovarja le, ako je vprašanje priloženo znanka za odgovor.

Službe

V službo 1594

Zelim vstopiti takoj kot pičarniška moč. Absolviram sem 6 gimnazij. Znanje slovenskega, srbohrvatskega, češkega, italijanskega in nemškega jezika, nadalje znanje slovenske stenografije in nekaj strojepisja. Redkiram samo na Maribor ali Ljubljano. Zelim biti izvrševalni član pevkega, telovadnega in nogometnega društva. Naslov v upravi „Jutra“.

Tražim slugo

za trgovsko kučo, koji se i kod konja razume. Aleksi. Vraščević, Gline preko Karlovca, Hrvatsko. 1632

Prodaja

Tri stare lončene peči in velika viseča svetilka se ceno prod. Vrhovčeva ulica št. 9, I. nadst. 1608

Velik štedilnik,

dobro ohranjen, se prod. Hotel Štrukelj. 1633

Večje množino vina,

Laško graševine l. 1921. x 13 do 14 stopinj alkohola ima naprodaj graščina Jelše, Šmarje pri Jelšah. 1607

Nepremičnine

Hiša v Celju 1631

z več stanovanji in kleti za vinsko trgovino je naprodaj. Več se izve pri Antonu Zidaršiču, Leskovec pri Krškem.

Enonadstropna hiša

s trgovskim lokalom v večjem kraju na Gorenjskem blizu Bleda, se ugodno prod. Vprašati pri: Prvem društvu hiš. pos. v Ljubljani. 1604

Proda se posestvo,

20 orolov veliko, v bližini Celja. Več se izve pri Francu Debevskeu, Lopats št. 46 pri Celju. 1586

Razpis

Pouk

v francoščini in angleščini daje teoretično in praktično izkušena učiteljica. Poizve se osebno od 10. do 11. ure dopoldne in od 6½. do 8. ure popoldne pismeno na naslov Mme Lari, Šiška, Planinska cesta 195). 1572

Zamenjam, kupim

ali vsamem tudi v najem za trgovino primerno stanovanje v kakem prometnem industrijskem kraju na Štajerskem ali Dolenjskem. Moje maslo posestvo je tik glavne

Pozor, industrijalet!

Radi izdelave v inozemstvo se proda kemično podjetje, popolnoma urejeno in že vpeljano, na zelo prometnem kraju, z receptom in materialom za izdelovanje čistila za čevlje, masti za usnje, kolonaz, več vrst črnila ter drugih izdelkov. Naslov posrednika „Jutra“. 1585

Dopisovanje

Inteligenten trgovec,

34 let star, sedaj bivajoč na Nemškem, se hoče v kakem slovenskem kraju osamosvojiti. V svrhu živitve želi tem potem znanstva s premožnim vdorom ali gospodično (ali se pa tudi priženi). Stroga diskrecija, častna zadeva. Dopise z morebitno sliko prosim s polnim imenom po „Slovenec“ na upravo „Jutra“. 1586

Dva mlada gospoda

želita v svrhu nedeljnih izletov znanja z dvema mladima gospodičnima. Dopisi pod šifro „Obлак“, poštno ležeče, glavna pošta. 1610

Lokal za pisarno
v sredini mesta, išče velepodjetje.
Ponudbe pod šifro „Velepodjetje 333“ na anončno družbo ALOMA COMPANY, Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

Kontoristinja

vešča hrvaščine, slovenščine in nemščine v govoru in pisavi, nemške stenografije, strojepisja in cirilice se takoj sprejme. Samo prvovrstne moči naj pošljejo ponudbe v 8 jezikih z navedbo plače na

Unio družba z o. z., kem. tehnična tovarna v Mariboru.

Srpska Sremska banka, d. d. u Rumi

potrebuje nekoliko mladjih činovnika,

koji su već bili u bankarskoj praksi. — Rok pismenim ponudama sa oznakom uslova do 15. juna o. g.

Žični žrebljički

(železni žreblji) najbolje kakovosti, več vagonov, naprodaj pod tvorniško ceno s skladišča.

Werner & Co., Trst.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 29. maja 1922. Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	770.5	14.3	brevetna	jasno	—
Ljubljana	14.	768.2	24.0	jug. vzh.	—	—
Ljubljana	21.	768.8	17.7	sev. vzh.	več obl.	—
Zagreb	7.	765.9	18.0	brevetna	jasno	—
Beograd	7.	767.4	16.0	sev. zap.	—	—
Budaj	7.	770.7	14.0	—	—	—
Praga	7.	—	—	—	—	—
Luomont.	7.	769.5	14.0	brevetna	jasno	—

V Ljubljani barometer višji, temper. normalna. Sonce vzhaja ob 4.10, zahaja ob 19.44

Javna zahvala.

Podpisani izrekam tem potem gospodu dr. Antonu Hrovatu, okroženemu zdravniku in vodji bolnišnice v Ormožu, svojo najprisrčnejšo zahvalo za to, da me je z uspešno operacijo neke zelo trdovratne infekcije ter s pravo zdravniško požrtvovalnostjo in vestnostjo rešil gotove smrti, katera mi je tako rekoč že trkala na vrata.

Imenovanega gospoda priporočam kar najtopleje vsakomur, ki le rabi zdravniške pomoči.

V Ormožu, meseca maja 1922.

Matevž Medik,
posestnik in odv. pisarnovodja.

Meblovano stanovanje

od 1, 2 ali 3 sob, išče ravnatelj s soprogo. Ponudbe pod šifro „Elegantno stanovanje 27“ na anončno družbo ALOMA COMPANY, Ljubljana, Kongresni trg št. 3.